

АНОТАЦІЯ

Вожегова Р.А., Лавриненко Ю.О., Коковіхін С.В., Морозов О.В., Морозов В.В. Сучасний стан та перспективи розвитку зрошення на півдні України

В статті розглянуті питання сучасного стану та перспективи розвитку зрошення в Херсонській області та на півдні України. Запропоновані заходи з відновлення зрошення, підвищення його економічної ефективності та екологічної безпеки. Встановлені організаційно-економічні напрями підвищення ефективності використання зрошуваних земель на державному, регіональному та локальному рівнях.

Ключові слова: зрошення, поливні землі, зрошувальні норми, обсяги поливів, економічна ефективність.

Сташук В.А., Рокочинський А.М., Грановська Л.М., Вожегова Р.А. Історія розвитку та ефективність використання рисових зрошувальних систем в Україні

Наведено історичні аспекти будівництва рисових зрошувальних систем та розвитку галузі рисівництва в Україні. Обґрунтована ефективність використання рисових зрошувальних систем, визначені існуючі екологічні проблеми ґрунтів рисових зрошувальних систем та запропоновано еколого-меліоративні заходи щодо покращення ґрунтів та ефективності використання рисових зрошувальних систем.

Ключові слова: зрошення, поливні землі, зрошувальні норми, обсяги поливів, економічна ефективність.

Базалій В.В., Гамаюнова В.В., Панкєєв С.В., Карашук Г.В. Оцінка якості зерна сортів пшениці озимої при зрошенні на півдні України під впливом мінеральних добрив

У статті наведені результати досліджень щодо вивчення впливу сортових особливостей та агрологічних факторів на показники якості зерна пшениці озимої м'якої та твердої

Ключові слова: пшениця озима, сорт, фон живлення, урожай, зерно, якість

Вожегова Р.А., Писаренко П.В., Малярчук М.П., Коваленко А.М., Коваленко Є.Є. Управління продукційними процесами сільськогосподарських культур в умовах зрошення.

У статті узагальнені та висвітлені основні результати багаторічних досліджень Інституту зрошувального землеробства з питань сталого ведення землеробства на зрошуваних землях півдня України.

Ключові слова: ґрунт, сільськогосподарські культури, структура посівних площ, режим зрошення.

Голобородько С.П., Димов О.М. Стан і шляхи облаштування агроландшафтів у Придунайському регіоні України

В статті висвітлено вплив глобальної зміни клімату на сучасний стан сільськогосподарських угідь у Придунайському регіоні України. Наведено практичні рекомендації по використанню зрошуваних земель та шляхи облаштування існуючих агроландшафтів в Українському Придунав'ї.

Ключові слова: клімат, опади, випаровуваність, водоспоживання, агроландшафт, зрошення, облаштування.

Коваленко А.М., Куц Г.М., Коваленко О.А. Фітосанітарний стан посівів та поживний режим ґрунту в сівозмінах короткої ротації на зрошуваних землях

Наведено результати впливу співвідношення і чергування культур у чотири- та двопольних сівозмінах на зрошуваних землях на забур'яненість посівів, динаміку поживних елементів та кількість мікроорганізмів, які приймають участь у перетворенні азотних сполук у ґрунті.

Ключові слова: сівозміна, бур'яни, мікроорганізми, нітрати, рухомий фосфор.

Засць С.О., Нетіс В.І. Водоспоживання зернових культур і сої залежно від умов вологозабезпеченості

У статті наведені дані водоспоживання пшениці озимої, ячменю озимого, кукурудзи і сої в різних за погодними умовами років досліджень та фону вологозабезпеченості. Встановлено, що на зрошуваних землях півдня України соя використовувала найбільшу кількість вологи на формування одиниці врожаю – 1453 м³/т, в той час як кукурудза найбільш економічно споживала вологу - 356 м³/т, що обумовлено її високою врожайністю. Витрати води на формування 1 т зерна пшениці озимої й ячменю озимого в умовах зрошення становили 531 і 513 м³/т, відповідно.

Ключові слова: зрошення, вологозабезпеченість, водоспоживання, пшениця озима, ячмінь озимий, кукурудза, соя.

Вожегова Р.А., Писаренко П.В., Мельник М.А. Зрошення сої у південному степу України

У статті наведені основні результати багаторічних досліджень Інституту зрошувального землеробства з питань сумарного водоспоживання та випаровування сої залежно від сортового складу та умов зволоження.

Ключові слова: ґрунт, соя, режим зрошення сумарне водоспоживання, випаровування.

Малярчук М.П., Писаренко П.В., Мішукова Л.С., Малярчук А.С., Котельников Д.І., Нижголенко В.М. Ефективність мінімізованих способів основного обробітку і сівби в попередньо необроблений ґрунт при вирощуванні кукурудзи на зрошуваних землях

Наведено результати дворічних експериментальних досліджень з вивчення впливу способів полицевого, безполицевого та сівби в попередньо необроблений ґрунт на агрофізичні властивості орного шару ґрунту та продуктивність кукурудзу.

Ключові слова: кукурудза, спосіб обробітку, No-till, зрошення, щільність складення, водопроникність, продуктивність.

Михаленко І.В., Найдьонов В.Г., Нижголенко В.М. Фотосинтетичні показники гібридів кукурудзи залежно від груп стиглості та строків сівби

В зоні Південного Степу при оптимальному режимі зрошення і живлення рослин кукурудзи можливо проводити надранні посіви гібридів кукурудзи різних груп стиглості. Найбільш придатні до ранніх посівів гібриди з генетично детермінованою холодостійкістю (Тендра, Бистриця).

Ключові слова: кукурудза, урожайність, гібриди, фотосинтетичні показники.

Глушко Т.В., Войташенко Д.П. Продуктивність та зміни якісних показників зерна кукурудзи під впливом біопрепаратів в умовах зрошення південного Степу України

В статті наведено результати досліджень формування урожайності та якості зерна гібридів кукурудзи різних груп стиглості залежно від обробки рослин біопрепаратами.

Ключові слова: гібриди кукурудзи, групи стиглості, біопрепарати, урожайність та якість зерна.

Базалій В.В., Мринський І.М., Урсал В.В., Гонтарук В.Т. Фотосинтетична діяльність рослин соняшнику на зрошуваних ділянках гібридизації

В статті проведено аналіз показників площі листової поверхні та фотосинтетичного потенціалу посівів материнських ліній соняшнику за їх вирощування на зрошуваних ділянках гібридизації південного степу України. За результатами досліджень доведена перевага використання лінії Сх - 2111 А, другого строку сівби та густоти стояння рослин 60 тис./га.

Ключові слова: соняшник, строк сівби, густота стояння рослин, площа листової поверхні, фотосинтетичний потенціал

Вожегова Р.А., Олійник О.І. Продуктивність сортів рису залежно від гідротермічних та агротехнічних чинників при вирощуванні в умовах півдня України

В статті наводяться результати досліджень з вивчення продуктивності сортів рису залежно від сортозаміни при їх вирощування в умовах Південного Степу України. Встановлені оптимальні параметри моделі високопродуктивного сорту рису, які мають високу продуктивність та стійкість проти несприятливих чинників.

Ключові слова: рис, сорти, урожайність, регресія, господарсько-біологічні ознаки.

Грабовський П.В. Агроекологічні аспекти регулювання водного режиму ґрунту при вирощуванні пшениці твердої озимої в умовах півдня України

У статті наведені результати досліджень стосовно динаміки продуктивних запасів та дефіциту вологи, показників сумарного водоспоживання та середньодобового випаровування, їх вплив на урожайність культури.

Ключові слова: пшениця озима, продуктивна волога, дефіцит вологи, сумарне водоспоживання, середньодобове випаровування, врожайність.

Вожегова Р.А., Василенко Р.М., Войташенко Д.П., Шаталова В.В. Продуктивність сортів і гібридів ріпаку озимого на півдні України

Наведені результати досліджень з вивчення насінневої продуктивності сортів і гібридів ріпаку озимого за різних строків сівби в умовах півдня України. Визначено найбільш продуктивний сорт вітчизняної селекції та гібрид іноземної селекції.

Ключові слова: ріпак озимий, строк сівби, продуктивність, вихід макухи, олії.

Пілярський В.Г., Казанок О.О. Вплив гібридного складу та густоти стояння рослин на показники продуктивності буряку цукрового при зрошенні

В статті відображено результати досліджень щодо вивчення показників продукційного процесу

рослин буряків цукрових (листова площа, динаміка нагромадження надземної маси й коренеплодів) залежно від гібридного складу та густоти насаджень рослин. Встановлено вплив досліджуваних факторів на врожайність і якість буряків цукрових

Ключові слова: буряк цукровий, гібриди, густота насаджень, удобрення, фенологічні показники, середньодобовий приріст, площа листової поверхні, сира маса.

Люта Ю.О., Малишев В.В., Степанов Ю.О. Водоспоживання та урожайність цибулі ріпчастої на краплинному зрошенні в умовах Півдня України

Наведено результати досліджень впливу способів призначення поливу та фертигації на водоспоживання та урожайність рослин цибулі ріпчастої на краплинному зрошенні в умовах Півдня України.

Ключові слова: цибуля ріпчаста, спосіб призначення поливу, водоспоживання, фертигація, урожайність.

Біднина І.О., Влашук О.С., Козирєв В.В., Томницький А.В. Вплив мікробних препаратів на продуктивність ячменю ярого та кукурудзи МВС в умовах зрошення півдня України

Наведені результати впливу мікробних препаратів на вміст елементів живлення у темно-каштановому ґрунті та продуктивність ячменю ярого й кукурудзи МВС. Встановлено, що їх застосування на фоні внесення $N_{90}P_{60}$ сприяло покращенню поживного режиму ґрунту та збільшенню врожайності культур, а також підвищенню окупності мінеральних добрив приростом збору кормових одиниць.

Ключові слова: мінеральні добрива, азотфіксувальні та фосфатмобілізувальні бактерії, темно-каштановий ґрунт, вміст нітратів, рухомих сполук фосфору та калію, ячмінь ярий, кукурудза МВС.

Лимар В.А., Волошина К.М. Особливості формування кореневої системи рослин щепленого кавуна при краплинному зрошенні

Наведено результати досліджень з особливостей формування кореневої системи рослин щепленого кавуна за краплинного зрошення. Встановлено, що в умовах краплинного зрошення, відносно розподілення кореневої системи за профілем ґрунту кореневласного та щепленого кавуна однаково. В орному шарі ґрунту зосереджується близько 98% кореневої маси рослин. А отже, оптимальною глибиною зволоження при вирощуванні кавуна за краплинного зрошення є шар ґрунту 0-30 см.

Ключові слова: кавун, підщепа, коренева система, спосіб вирощування, технологія вирощування, урожайність.

Паштецкий В.С., Женченко К.Г., Приходько А.В. Вплив окремих несприятливих явищ природи на формування врожаю зернових культур в Криму

Приведено дані впливу несприятливих природних явищ, пов'язаних із сильними вітрами на розвиток зернових культур. Показано стан ползахисних лісових насаджень та їх екологічне значення в АР Крим.

Ключові слова: суховії, ерозія ґрунту, лісосмуги, агроекологія, родючість, врожайність.

Марущак Г.М., Захарченко Л.Г. Урожайність зерна рису та кількість побічної продукції залежно від доз внесення добрив та норми висіву

У статті наведено результати досліджень з вивчення впливу різних норм внесення мінеральних

добрив та норм висіву насіння на урожайність зерна рису та кількість побічної продукції (солома, лузга).

Ключові слова: рис, сорт, норми мінеральних добрив, норма висіву, урожайність, солома, лузга, вихід енергії.

Тронза Г.Є., Томашова О.Л., Томашов С.В. Шляхи меліорації і раціонального використання солонцевих ґрунтів сухостепової зони Криму

Солонці та солонцеві ґрунти Криму – найважливіший резерв розширення сільськогосподарських угідь на території півострова при раціональному виборі їх меліорації. У роботі розглянуто можливі шляхи меліорації солонців і солонцевих ґрунтів Криму. Обґрунтована можливість високоефективного використання ґрунтів в рисосіяння. Основну роль у витісненні іонів натрію і магнію з ґрунтового поглинаючого комплексу грали сполуки кальцію, що надходять з поливними водами і з рослинних залишків рису, ячменю та люцерни в процесі їх мінералізації.

Ключові слова: меліорація ґрунтів, солонці, рисово-люцернова сівозмінна, розсолоння.

Хомяк П.В., Залевська М.П., Порудєєв В.О. Особливості вирощування пшениці озимої на чорноземах південних Степу України

Викладені результати досліджень по вивченню впливу попередників та доз мінеральних добрив на врожайність сортів пшениці озимої. Встановлено, що високою продуктивністю в умовах південного Степу на інтенсивному фоні характеризуються сорти Куяльник та Косовиця. Найвища врожайність забезпечуються при розміщенні пшениці по чорному пару, внесенні восени під культивування $N_{30}P_{60}$, у період відновлення весняної вегетації N_{60} поверхневим та у період виходу в трубку N_{20} прикореневим способами.

Ключові слова: пшениця озима, попередник, сорт, добрива, урожайність, зерно.

Шелудько О.Д., Марковська О.Є, Репілевський Е.В. Ефективність захисту зрошуваних посівів сої від листогризухих совок

У статті приведені результати досліджень по вивченню видового складу листогризухих совок на зрошуваних посівах сої південного Степу України та ефективності інсектицидів у боротьбі з ними. Найкращу ефективність захисту одержано на варіанті Корагену 20, к. с. з нормою витрати препарату 0,15 л/га, що сприяло оптимізації фітосанітарного стану посівів сої протягом місяця та збереженню від втрат 0,73 т/га зерна за урожайності культури 4,02 т/га.

Надійний захист зрошуваних посівів сої від комплексу листогризухих совок та лучного метелика забезпечив інсектицид Борей к.с. з нормою витрати 0,14 л/га.

Ключові слова: соя, зрошені фітофаги, інсектициди, ефективність, Кораген, Борей.

Демченко Н.В. Строк сівби, як фактор регулювання продуктивності ріпаку озимого

В статті наведено огляд літературних джерел стосовно підвищення продуктивності ріпаку озимого залежно від строків сівби.

Ключові слова: ріпак озимий, врожайність, строк сівби, продуктивність.

Козирєв В.В. Агрофізичні властивості ґрунту залежно від режиму зрошення, обробітку ґрунту та строків внесення фосфогіпсу при вирощуванні сої

Представлено результати дослідження змін агрофізичних властивостей темно-каштанового ґрунту при вирощуванні сої в умовах зрошення півдня України та розроблено комплекс агро меліоративних прийомів по їх покращенню.

Ключові слова: соя, обробіток ґрунту, режим зрошення, темно-каштановий ґрунт, щільність будови, пористість, водопроникність.

Воронюк З.С., Зайцева А.А. Ефективність рисових сівозмін при різному насиченні їх круп'яними культурами

В статті наведено результати досліджень по впровадженню до складу рисової сівозміни культур круп'яної групи – соризу та післяжнивних посівів проса і гречки. Як попередники, ці культури не знижували урожайність рису. Відмічено збільшення виходу зерна з одиниці сівозміної площі на 15,1-16,3 %, чистого прибутку – на 7,0 – 13,1 %, підвищення рівня рентабельності на 3,2 – 8,3 %.

Ключові слова: сівозмінна, круп'яні культури, рис, сориз, просо, гречка, післяжнивні посіви, економічна ефективність.

Коваленко А.М., Тимошенко Г.З. Продуктивність рослин гороху безлисточкового морфотипу залежно від агротехнічних заходів вирощування в умовах південного Степу України

Наведені результати досліджень щодо впливу бактеріального препарату "Ризобіофіт" та мікродобрива "Еколист Універсальний" на продуктивність рослин гороху безлисточкового морфотипу в умовах природного зволоження південного Степу України.

Ключові слова: горох, безлисточковий, бактеріальний препарат, мікродобриво, продуктивність.

Конащук О.П., Колпакова Л.С., Кляуз М.А. Особливості технології вирощування кукурудзи на зерно в умовах південного степу України

У статті наведені матеріали про важливість кукурудзи в зерновому господарстві країни та світу як кормової, харчової та технічної культури. А також технології вирощування кукурудзи на зерно в посушливих умовах південного степу України.

Ключові слова: зернове виробництво, кукурудза, сівозмінна, удобрення, поливна норма, збирання.

Булігін Д.О. Вплив умов зволоження та густоти стояння сої сортів Аратта та Даная на процес накопичення сирової маси сухої речовини

В статті наведено результати досліджень щодо реакції нових сортів на різні типи режимів зрошення та густоту стояння рослин.

Ключові слова: соя, режим зрошення, сумарне водоспоживання, врожайність, густина стояння рослин.

Алмашова В.С., Войташенко Д.П. Вплив обробки насіння бором, молібденом і ризоторфіном на водоспоживання гороху овочевого за умов збалансованого природокористування

В статті наведено результати досліджень по вивченню впливу обробки насіння мікроелементами та бактеріальним препаратом на водоспоживання гороху овочевого залежно від строку сівби. Встановлені та представлені показники сумарного водо-

споживання, розрахований коефіцієнт водоспоживання гороху овочевого, який внаслідок підвищення продуктивності культури зменшувався на досліджуваних варіантах на 17-20%, що вказує на більш раціональні витрати вологи на формування врожаю.

Ключові слова: горох овочевий, водоспоживання, коефіцієнт водоспоживання, мікроелементи, строки сівби.

Морозов В.В., Булигін О.І. Вирішення проблеми формування оптимального водно-сольового режиму зрошуваних земель в умовах Краснознам'янського масиву

Наведено результати досліджень формування водно-сольового режиму Краснознам'янського зрошуваного масиву на фоні вертикального дренажу. Для озимої пшениці встановлені оптимальні вологість ґрунту, шар зволоження і меліоративний режим. Визначено закономірності зміни водного режиму та фізико-хімічних властивостей темно-каштанових ґрунтів у разі зміни умов функціонування системи «зрошення – вертикальний дренаж» від проектних (1989-1992 рр.) до сучасних умов обмежених ресурсів в нестабільних економічних умовах (2003-2005 рр.) і спрогнозовано подальший напрям їх розвитку. Сформульовано принципи оптимізації водно-сольового режиму ґрунтів в умовах Краснознам'янського зрошуваного масиву.

Ключові слова: зрошення, дренаж, водний режим, ґрунт.

Тищенко О.Д., Тищенко А.В., Черніченко М.І. Пролетейності люцерни

Приведено результати вивчення солестійкості, в цілому, в т.ч. люцерни. Дана оцінка селекційного матеріалу люцерни за солестійкістю. До найбільш стійкому до сольового стресу можна віднести сорт люцерни Надєжда. Виділено селекційний матеріал, створено синтетичні популяції, які використовуються у практичній селекції.

Ключові слова: люцерна, солестійкість, типи засолення: хлоридний, сульфатний, хлоридно-сульфатний.

Томницький А.В. Поживний режим темно-каштанового ґрунту при вирощуванні нуту за різних доз мінеральних добрив

В статті наведені результати польових досліджень з вивчення дії різних доз мінеральних добрив на поживний режим темно-каштанового ґрунту при вирощуванні нуту, приведена динаміка вмісту нітратів та їх зменшення в основні міжфазні періоди розвитку нуту, розрахований баланс елементів живлення у ґрунті.

Ключові слова: темно-каштановий ґрунт, нут, дози мінеральних добрив, вміст нітратів та рухомих сполук фосфору і калію, баланс елементів живлення.

Малярчук А.С. Ефективність способів і глибини основного обробітку ґрунту при вирощуванні ріпаку озимого в умовах Південного Степу України

Наведено результати трирічних експериментальних досліджень з вивчення впливу способів польового, безполіцевого та диференційованого обробітку ґрунту на агрофізичні властивості орного шару ґрунту та продуктивність ріпаку озимого.

Ключові слова: ріпак озимий, спосіб обробітку, зрошення, щільність складення, водопроникність, продуктивність.

Ляшевський В.І. Залежність сумарного випарування з рисового чека від температури повітря для умов Криму

В статті приведені результати аналітичних досліджень залежності сумарного випарування з рису від температури повітря для зони рисосіяння Криму.

Ключові слова: рис, температура повітря, сумарне випарування.

Жуйков О.Г. Агротехнологічні аспекти системи основного обробітку ґрунту як складової зональної технології вирощування гірчиці чорної в умовах півдня України

В статті наведені результати експериментальних досліджень елементів системи основного обробітку ґрунту під гірчицю чорну як складової зональної технології вирощування культури в умовах Степу. Зроблений висновок, що найбільш доцільною системою основного обробітку ґрунту є система поліпшеного зябу, способом – зяблева оранка з передплужниками на глибину 24-26 см у період II половина жовтня – I половина листопада як такий, що забезпечує найкращі показники фітосанітарного стану агрофітоценозу; відмічено ефективність такого агроприйому як щільування ґрунту з позиції покращення умов формування його водного режиму.

Ключові слова: гірчиця чорна, основний обробіток ґрунту, фітосанітарний стан посіву, врожайність насіння.

Єремко Л.С., Тоцький В.М. Мінеральне живлення як один із вагомих факторів підвищення продуктивності соняшнику

Наведено результати досліджень по визначенню впливу різних доз мінеральних добрив на продуктивність та якість насіння соняшнику.

Визначено, що в умовах лівобережного Лісостепу при вирощуванні гібридів соняшнику Надійний і Сава найбільш доцільним є внесення мінеральних добрив з дозою діючої речовини $N_{60}P_{90}$, що забезпечує підвищення рівня урожайності насіння та збору олії до 3,47 т/га і 1552 кг/га та 3,46 т/га і 1512 кг/га відповідно.

При вирощуванні гібриду Запорізький 28 найбільш ефективним є мінеральне удобрення дозою діючої речовини $N_{30}P_{40}$. Даний агротехнологічний прийом надає можливість збільшити насінневу продуктивність посівів та збір олії до 3,33 т/га і 1467 кг/га відповідно.

Ключові слова: соняшник, мінеральні добрива, продуктивність, вміст олії у насінні.

Паштецький В.С. Використання водних ресурсів в аграрному виробництві Криму

Дана загальна оцінка ефективності використання зрошуваних земель в Криму. Зроблено висновок, що підвищення ефективності використання зрошуваних земель є одним із шляхів збільшення та збереження водоресурсного потенціалу сільських територій.

Ключові слова: зрошення, сільськогосподарська культура, врожайність, економічна ефективність.

Полєнок А.В. Формування продуктивності посівів рису залежно від елементів технології вирощування в умовах південного степу України

У статті представлені результати досліджень впливу доз мінеральних добрив, основного обробітку ґрунту та попередників на урожайність рису.

Ключові слова: рис, сівозміна, забур'яненість, урожайність, економічна ефективність.

Цілінко М.І., Довбуш О.С., Коршун О.О. Урожай і якість зерна риса при внесенні мікродобрив

Наведено результати досліджень щодо впливу мікроелементів на урожай та якість зерна рису. Встановлено, що при обробці рослин мікродобривами покращуються технологічні показники рису (маса 1000 зерен, скловидність, тріщинуватість, плівчастість), що в цілому покращує якість продукції.

Ключові слова: мікродобрива, тріщинуватість, скловидність, рис, маса 1000 зерен, плівчастість.

Морозов О.В. Оцінка сучасного стану зрошуваних ґрунтів Херсонської області

Оцінка сучасного стану зрошуваних ґрунтів Херсонської області, яка є типовою за природно – кліматичними та водогосподарськими умовами для регіону Сухого Степу України, показала, що врожай сільськогосподарських культур останніх років – здебільшого є результатом вичерпування винятково – природної родючості ґрунту. Основним шляхом підвищення родючості ґрунтів є науково – обґрунтована система технологій вирощування сільськогосподарських культур з врахуванням вимог охорони навколишнього середовища.

Ключові слова: зрошення, ґрунти, родючість, охорона навколишнього середовища.

Полєнок А.В., Вожегов С.Г., Скидан В.О. Вплив елементів технології вирощування на урожайність сої в рисових сівозмінах

Наведено результати досліджень з вирощування сої в рисових сівозмінах. Визначено, що найбільша урожайність сої була при внесенні добрив у дозі $N_{30}P_{20}$ на фоні оранки.

Ключові слова: соя, мінеральні добрива, обробіток ґрунту, рисова сівозміна.

Майдебура О.П., Вожегова Р.А., Гудков І.М. Міграція радіонуклідів на зрошувальних ґрунтах півдня України

Відмічена тенденція до збільшення міграції ^{90}Sr в оточуючому середовищі. Міграційна можливість ^{90}Sr на зрошувальних ґрунтах проявляє тенденцію до росту, безпосередньо ^{90}Sr , а не ^{137}Cs стає головним радіаційним забруднювачем води. В умовах зрошувального землеробства це приводить до нагромадження даного радіонукліда в ґрунтах і забруднення сільськогосподарської продукції.

Ключові слова: радіоекологія, радіонукліди, коефіцієнт накопичення, допустимі рівні.

Вишневська Ю.С. Вплив системи удобрення на густоту стояння рослин льону олійного, вміст і вихід волокна

Встановлено, що найбільший вихід волокна у сорту Ківіка 0,95 т/га, у сорту Блакитно помаранчевий – 0,65 т/га, формується на варіанті із рівнем удобрення $N_{30}P_{60}K_{90}+N_{15}$. Вміст волокна за даної системи удобрення був також найвищий 19 та 13,2 % відповідно по сортах. Кінцева густота стояння у сор-

ту Ківіка становила 315 шт./м². Сорт Блакитно помаранчевий забезпечив густоту 284 шт./м².

Ключові слова: елементи технології, льон олійний, сорт, рівень удобрення, волокно.

Дзюбецький Б.В., Боденко Н.А., Заплітний Я.Д. Основні господарсько-цінні ознаки тесткросів кукурудзи різних гетерозисних моделей в умовах західного Лісостепу України

Викладено результати досліджень по вивченню тесткросів шести різних гетерозисних моделей за ознаками «врожайність зерна» та «збиральна вологість зерна» в умовах Західного Лісостепу України. Виділено гетерозисні моделі Айодент×Лаукон, Змішана×Айодент та Айодент×Змішана, як найбільш ефективні при селекції високоврожайних гібридів кукурудзи адаптованих до умов даної зони.

Ключові слова: кукурудза, тесткрос, зародкова плазма, гетерозисна модель, урожайність, вологість зерна.

Васильюк П.М., Вожегова Р.А., Орлюк А.П., Базалій Г.Г., Усик Л.О. Національне надбання у селекції – сорт пшениці м'якої озимої Благо

Новий сорт пшениці м'якої озимої Благо має урожайний потенціал 9,0-10,0 т/га, який реалізується на поливних землях південного регіону, у зонах Лісостепу і Полісся України. Відноситься до генотипів універсального використання: висока адаптивна здатність дозволяє використання як на неполивних, так і на зрошуваних землях. Збалансований за комплексом цінних господарських ознак.

Ключові слова: пшениця м'яка озима, сорт, урожайність, якість, адаптивність, стійкість.

Дзюбецький Б.В., Федько М.М., Ільченко Л.А. Результати екологічного сортовипробування середньостиглих і середньопізніх гібридів кукурудзи різних типів та гетерозисних моделей

Наведено результати чотирічних досліджень з екологічного сортовипробування середньостиглих та середньопізніх зразків кукурудзи. Вивчено та висвітлено закономірності прояву селекційних та господарсько-цінних ознак, що визначають адаптованість до умов зони Степу України у гібридів, залежно від їх типу та гетерозисної моделі.

Ключові слова: кукурудза, гібрид, урожайність зерна, гетерозисна модель.

Лавриненко Ю.О., Балашова Г.С., Котова О.І., Добринкіна К.О. Вплив Вітазиму, температурного режиму та розміру пробірок на інтенсивність бульбоутворення картоплі сорту Тирас в культурі *in vitro*

Наведено результати досліджень з вивчення впливу регулятора росту, температурного режиму та розміру пробірок на індукцію утворення мікробульб картоплі в культурі *in vitro*.

Ключові слова: живильне середовище, висота рослини, кількість міжвузлів, мікробульби, температурний режим, регулятор росту.

Клубук В.В., Боровик В.О., Баранчук В.А., Осіній М.Л. Оцінка селекційного матеріалу сої на підвищену адаптаційну здатність до несприятливих факторів середовища

В статті висвітлені питання ефективності доборів селекційних зразків сої, з метою створення нових сортів для неполивних умов вирощування і при зрошенні, на адаптивність до несприятливих факторів довкілля.

Ключові слова: соя, сорт, адаптаційна здатність, добори, продуктивність.

Люта Ю.О., Кобиліна Н.О. Ефективність методу гаметної селекції при створенні нового селекційного матеріалу томата

В статті наведено результати досліджень ефективності методу гаметної селекції на стійкість до високих температур при створенні нового селекційного матеріалу томата. Наводяться експериментальні дані впливу високих температур на пилок томата, дослідження зав'язування плодів, одержаних при гібридизації з використанням пилку, обробленого високими температурами, оцінки з виявлення впливу температурної обробки пилку на господарсько-цінні ознаки у гібридів F₁.

Ключові слова: селекційний процес, гаметна селекція, фертильність пилку, гібриди.

Цілінко М.І., Вожегов С.Г., Цілінко Л.М. Ефективність використання факторіальної ознаки «кількість зерен у головній волоті» на підвищення врожайності сортів рису

Найбільша кількість кращих селекційних номерів, які за продуктивністю перевищували стандарт, або були на рівні з ним, ідентифікована за ознакою кількості зерен у головній волоті при інтенсивності доборів 5% і площі живлення 15×15 см – 50% при зменшенні площі живлення частка перспективних номерів зменшувалася на 10%.

Ключові слова: рис, ефективність, добір, селекція, ідентифікація, продуктивність, ознака.

Григорчук Н.Ф., Якубенко О.В. Потенціал та адаптованість сортів сої селекції ІОК НААН

Висвітлені сучасні напрями та завдання селекції сої, які безпосередньо пов'язані з окремими ґрунтово-кліматичними зонами соєсіяння, сортовою адаптивністю та значним генетичним потенціалом. Створені високопродуктивні сорти, які занесені до Державного реєстру сортів рослин України. Передані до сортопробування нові сорти сої з коротким вегетаційним періодом.

Ключові слова: соя, селекція, сорти, адаптивність, потенціал, урожайність, зміна клімату.

Борисова В.В., Черчель В.Ю., Дзюбецький Б.В., Сатарова Т.М. Біоінформаційна характеристика геному кукурудзи у зв'язку з проведенням SNP-аналізу селекційного матеріалу

Для аналізу селекційного матеріалу кукурудзи методом однонуклеотидного поліморфізму ДНК надано характеристику геному цієї культури за матеріалами комп'ютерних баз даних та охарактеризовано розташування 384 SNP-маркерів панелі BDI-III на ділянках хромосом (бінах), лімітованих коровими маркерами. Показано, що середня щільність локалізації SNP-маркерів BDI-III становить 5,36 Мbp. Маркери розташовані на всіх хромосомах кукурудзи та відносно рівномірно вкривають весь геном.

Ключові слова: Кукурудза, геном, хромосома, бін, SNP-маркер, генетична карта.

Черниченко І.І., Черниченко О.О., Балашова Г.С. Сорти картоплі придатні для вирощування у весняному садінні на Півдні України

Наведені результати досліджень продуктивності сортів картоплі вітчизняної селекції на придатність їх до вирощування в умовах зрошення за весняного садіння при ранньому збиранні та у фазі біологічної стиглості бульб.

Ключові слова: картопля, сорти, урожайність, раннє збирання, біологічна стиглість.

Петкевич З.З., Шпак Д.В., Шпак Т.М. Формування та склад навчальної колекції рису

Наведено результати роботи по створенню навчальної колекції рису в Інституті рису, яка вміщує в собі найбільш цінні за морфологічними ознаками зразки генофонду. Видове різноманіття представлено: *Oryza sativa* L. – рис посівний, який подано під видами *subsp. communis* Guct., *prol. japonica*, *indica*, *subsp. brevis* Gust. До складу колекції увійшли 54 зразки, які демонструють різноманіття та специфіку сортів і форм рису. Навчальну колекцію рекомендовано для використання в учбових програмах на курсах селекції і ботаніки.

Ключові слова: навчальна колекція, формування, генофонд, зразок, джерела цінних ознак, підвид, різноманіття.

Люта Ю.О., Косенко Н.П., Корнієнко С.І. Урожайність і вихід маточних коренеплодів буряка столового залежно від технологічних прийомів вирощування при краплинному зрошенні

Дослідженнями встановлено, що збільшення врожайності маточних коренеплодів буряка столового за сівби в другій декаді червня відбувається за рахунок збільшення середньої маси коренеплоду, а кількість стандартних маточників і штеклінгів зростає відповідно на 12,4 і 8,0 %. За сівби в першій декаді липня формуються молоді за віком коренеплоди, які є більш цінним маточним матеріалом. Внесення розрахункової норми добрив N₁₅₀P₇₅ сприяє істотному збільшенню кількості стандартних маточників на 20,0 тис. шт./га (10,1 %) порівняно з контролем (без добрив) – 197,5 тис.шт./га. Збільшення густоти з 400 до 500 тис. росл./га підвищує вихід стандартних маточних коренеплодів з 202,5 до 217,5 тис.шт./га (7,4 %) та штеклінгів з 121,0 до 166,0 тис.шт./га (37,2 %).

Ключові слова: буряк столовий, маточні коренеплоди, штеклінги, краплинне зрошення, вихід маточних коренеплодів.

Цілінко М.І., Коршун О.О., Довбуш О.С. Вплив фракційного складу насіння рису на польову схожість.

У статті наведено результати досліджень щодо впливу фракційного складу насіння рису на посівні показники та врожайність. Встановлено, що на підвищення польової схожості насіння рису суттєво впливає його крупність та однорідність.

Ключові слова: рис, посівні показники, польова схожість, насіння.

Лашина М.В., Марченко Т.Ю., Лавриненко Ю.О. Параметри мінливості ознак структури качана гібридів кукурудзи різних груп стиглості в умовах зрошення

В статті наведено результати досліджень параметрів мінливості ознак структури качана гібридів кукурудзи різних груп стиглості в умовах зрошення. Доведено, що більшою стабільністю прояву врожайності, як фактичної, так і потенційної, в умовах зрошення характеризувались гібриди середньопізньої та пізньої групи. Максимальна врожайність була зафіксована у середньостиглих гібридів. На основі отриманих даних показано, що середньопізні та пізні гібриди кукурудзи в умовах зрошення за стабільністю прояву високої врожайності мають певні переваги над скоростиглими гібридами.

Ключові слова: кукурудза, зрошення, мін-ливість, гібрид, структура качана, групи стиглості.

Михаленко І.В., Лавриненко Ю.О., Влащук А.М., Рубан В.Б. Організаційно-економічні аспекти оптимізації технологій вирощування гібридів кукурудзи на зрошуваних землях півдня України

У статті наведено результати досліджень з встановлення економічної ефективності вирощування гібридів різних груп стиглості залежно від строків сівби. Встановлено, що з економічної точки зору найкращі результати забезпечує використання строку сівби 30 квітня та при вирощуванні гібриду Бистриця.

Ключові слова: кукурудза, гібриди, строки сівби, зрошення, група стиглості, економічні показники.

Ушкаренко В.О., Філіпова І.М. Економічна ефективність вирощування розторопші плямистої на зрошуваних землях півдня України

В статті наведено результати досліджень з визначення економічної ефективності елементів технології вирощування розторопші плямистої на зрошуваних землях півдня України. Встановлено, що з економічної точки зору найдоцільніше проводити оранку на глибину 20-22 см, сіяти рослини з міжряддям 60 см наприкінці березня та застосувати мінеральні добрива дозою $N_{90}P_{90}$.

Ключові слова: розторопша плямиста, обробіток ґрунту, ширина міжрядь, строки сівби, мінеральні добрива, економічна ефективність.

Коковіхін С.В., Ларченко О.В., Донець А.О., Дробітько А.В. Моделювання складових елементів технологій вирощування сільськогосподарських культур з використанням інформаційних засобів

У статті наведено практичні рекомендації з використання програми CROPWAT 8.0 для організації та планування зрошення, оптимізації режимів зрошення, скорочення непродуктивних витрат поливної води, отримання високого рівня врожаю, найвищої економічної та енергетичної ефективності.

Ключові слова: зрошення, програма, модуль, кліматичні показники, графік поливу.

Федорчук М.І., Макуха О.В. Економічна оцінка технології вирощування фенхелю звичайного при інтродукції в умовах південного степу України

У статті наведена економічна оцінка технології вирощування фенхелю звичайного в посушливих умовах півдня України та обґрунтована доцільність інтродукції культури до нового регіону. Проаналізовані можливі канали збуту насіння фенхелю звичайного, запропоновані заходи з метою успішної реалізації виробленої продукції.

Ключові слова: фенхель, економічна ефективність, вартість валової продукції, витрати, собівартість, чистий прибуток, рівень рентабельності.

Конащук І.О., Коковіхін С.В., Кириченко Н.В. Інструментарій трансферу інновацій з технологій зрошуваного землеробства в умовах півдня України

У статті наведено приклади формування баз даних інноваційних технологій зрошуваного землеробства з використанням сучасних інформаційних засобів. Доведена необхідність впровадження су-

часних інноваційних розробок, оптимізації технологій вирощування, впровадження виробничої кооперації.

Ключові слова: інновації, інструментарій, зрошуване землеробство, технології вирощування, бази даних.

Булаєнко Л.М., Вердиш М.В. Особливості обліку води на зрошувальних системах півдня України

У статті розглянуті питання комерційного водообліку на зрошувальних системах півдня України. Наведено дані про існуючі системи водообліку. Проаналізовано результати виконання галузевої програми обліку води на міжгосподарській мережі на період 2009-2011 рр. на підприємствах водогосподарчого комплексу зони зрошення.

Ключові слова: Облік води, технічні засоби обліку води, ультразвукові витратоміри, водокористування, насосна станція.

Коваленко А.М., Новохижній М.В. Економічна ефективність використання мікродобрива «Еколист – У» на пшениці твердій ярій в умовах природного зволоження Південного Степу України

У статті наведені результати економічної оцінки вирощування пшениці твердої ярої на темно-каштанових ґрунтах в умовах природного зволоження залежно від застосування добрив, мікродобрив та хімічного захисту рослин.

Ключові слова: пшениця тверда яра, добрива, мікродобрива, хімічний захист, собівартість, чистий прибуток, рентабельність.

Скидан М.С. Економічна та біоенергетична ефективність вирощування гібридів соняшнику різних груп стиглості залежно від агротехнічних прийомів вирощування в умовах східної частини Лісо-степу України

Наведено дані про вплив системи живлення на економічну та біоенергетичну ефективність вирощування гібридів соняшнику різних груп стиглості. Встановлено, що найбільш економічно вигідним було вирощування середньоранніх гібридів Богун та Капрал. Гібрид Капрал відзначився найбільшим коефіцієнтом енергетичної ефективності.

Ключові слова: соняшник, гібрид, урожайність, норма висіву, підживлення, економічна ефективність, чистий прибуток.

Ревтьо О.Я. Економічна ефективність вирощування кукурудзи на зерно залежно від агротехнічних прийомів

Наведені результати впливу способу основної обробки ґрунту, фону живлення, густоти стояння рослин та технології догляду за посівами на основні економічні показники ефективності вирощування зерна кукурудзи на півдні України.

Ключові слова: кукурудза, обробіток ґрунту, добрива, густина стояння, чистий прибуток, собівартість, рівень рентабельності.